

Vegamots redegjørelse, Åpenhetsloven

Innledning

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 1. juli 2022. Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. I tillegg skal den sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Denne redegjørelsen er skrevet med støtte i Forbrukertilsynets retningslinjer for bedrifters oppfyllelse av Åpenhetslovens bestemmelser.

Om Vegamot

Vegamot AS ble etablert 26. september 1983 for å finansiere ny E6 mellom Trondheim og Stjørdal, den gang under navnet Trøndelag Bomveiselskap AS. Som resultat av vedtaket om en reform av bompengeneinnkrevningen i stortingsmelding nr. 25 (2014-2015), inngikk Vegamot en avtale med Samferdselsdepartementet om å bli et regionalt bompengeselskap for Trøndelag og Møre og Romsdal. Vegamot eies av Trøndelag og Møre og Romsdal fylkeskommuner.

Formålet til Vegamot AS er å finansiere samferdselsprosjekt i eierfylkene. Selskapet har som mål å bidra til effektiv finansiering med minst mulig ulempe for kundene. Selskapet har forretningskontor i Trondheim. Vegamot hadde 13 ansatte pr. 31.12.2023.

Oppdraget til Vegamot består av flere elementer. Før et prosjekt vedtas av Stortinget, er Vegamot tilgjengelig som faglig rådgiver for utarbeidelse av proposisjon innen områder som angår bompengeneinnkreving.

Når vedtak om et prosjekt er fattet i Stortinget, signerer Vegamot en prosjektavtale med Statens vegvesen, Vegdirektoratet. Avtalen gir grunnlag for finansiering av prosjektet og innkreving av bompenger. Prosjektavtalen er også grunnlag for finansieringsavtale med utbygger, som kan være Statens vegvesen, Nye veier eller fylkeskommuner. Deretter innhenter Vegamot garanti for prosjektet, før lån opptas og prosjektet finansieres.

Under byggeprosjektet leveres nødvendig vegkantutstyr. Innkreving av bompenger starter så snart prosjektet er åpnet for trafikk. Innkrevingsperioden varer frem til prosjektets betalings- og låneforpliktelser er oppfylt. Deretter blir prosjektet avsluttet og vegkantutstyret fjernet. For bompakker skjer innkreving parallelt med finansiering av prosjektene. Vegamots økonomi er rettet inn mot å løse disse oppgavene. Selskapet kan ikke utbetale utbytte eller drive annen virksomhet enn innkreving av bompenger i henhold til bompengavtalen mellom Vegamot og Samferdselsdepartementet. Som offentlig virksomhet er Vegamot underlagt blant annet Offentleglova og Lov om offentlige anskaffelser.

Vegamot som arbeidsplass

Arbeidsmiljøet vurderes som godt. Det har ikke vært skader eller ulykker på arbeidsplassen. Samarbeidet mellom selskap, bedriftshelsetjeneste og verneombud er godt. I samarbeid med verneombud og bedriftshelsetjeneste har selskapet gått gjennom internkontroll for helse, miljø og sikkerhet. Arbeidsmiljøundersøkelser gjennomføres systematisk.

Sykefraværet har i 2023 vært på 7,25 %, en liten økning fra 6,73 % året før. 6,4 % er knyttet til langtidssykmeldinger over 16 dager (5,25 % i 2022), mens 0,85 % er knyttet til korttidsfravær (1,47 % i 2022). Fravær ved barns sykdom har vært på 0,3 %, som året før. De langtidssykemeldte har fått tett oppfølging i samarbeid med NAV, primærhelsetjeneste og bedriftshelsetjeneste.

Likestillings- og diskrimineringsloven har til formål å fremme likestilling og hindre diskriminering på alle samfunnsområder. Arbeid for å fremme likestilling og hindre diskriminering inngår i Vegamots internkontroll for helse, miljø og sikkerhet. Vurderinger knyttet til likestillings- og diskrimineringsloven ivaretas også gjennom rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. Selskapets lokaler og arbeidsmiljø er tilrettelagt slik at de kan brukes av så mange mennesker som mulig på en likeverdig måte. Det er etablert rutiner for varsling internt og eksternt. E-postadresse for varsling av kritikkverdige forhold er tilgjengelig på Vegamots hjemmesider.

Vegamot har få ansatte, med god kommunikasjon på tvers av organisasjonen. Det er lav turnover. Sist gjennomførte medarbeiderundersøkelse viser generelt god score. Gjennom kartlegging av arbeidsmiljøet og løpende dialog med verneombud og tillitsvalgt er det ikke avdekket diskriminering eller andre hindre for likestilling i virksomheten.

Vegamot har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling og likeverd, uavhengig av kjønn eller alder, kulturell eller etnisk opprinnelse, livssyn eller funksjonsevne. Der kvinner og menn har samme arbeidsoppgaver, er det lik lønn for begge grupper. Selskapets arbeidsordninger følger av funksjon/stilling og er uavhengig av kjønn.

For daglig drift er det fastsatt rutiner og prosedyrer som sikrer likebehandling av alle kunder og forretningsforbindelser. Selskapet opererer under prinsipp om armlengdes avstand i alle forretningsmessige forhold.

Det er etablert etiske retningslinjer som bygger på grunnprinsipper som ærlighet og respekt for andre mennesker. Alle har et selvstendig ansvar for egne handlinger, og alle skal ta avstand fra – og bekjempe – uetisk praksis. De etiske retningslinjene skal sikre at Vegamots ansatte ivaretar sin egen og selskapets integritet i alle sammenhenger. De etiske retningslinjene skal også sikre at lover, retningslinjer og regler overholdes. Vegamot forventer at alle ansatte aktivt støtter opp om grunnverdiene ved å opptre ansvarlig overfor kollegaer, oppdragsgivere og samfunnet for øvrig.

Vegamot og Åpenhetsloven

Åpenhetsloven gjelder «for større virksomheter som er hjemmehørende i Norge, og som tilbyr varer og tjenester i eller utenfor Norge. Loven gjelder også for større utenlandske virksomheter som tilbyr varer og tjenester i Norge, og som er skattepliktige til Norge etter norsk intern lovgivning». Med større virksomheter menes virksomheter som omfattes av regnskapsloven § 1-5, eller som på balansedagen overskrider grensene for to av følgende tre vilkår:

1. Salgsinntekt: 70 millioner kroner
2. Balansesum: 35 millioner kroner
3. Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50 årsverk. Vegamot oppfyller de to første vilkårene, og omfattes dermed av loven.

Vegamot oppfyller de to første vilkårene, og omfattes dermed av loven.

Vegamot kjøper tjenester eksternt og krever i anbudene at leverandører oppfyller krav til ILOs konvensjoner om barnearbeid og arbeidstakerrettigheter. I forbindelse med offentlige anbud forplikter leverandørene seg til å følge virksomhetens seriøsitetsbestemmelser.

Aktsomhetsvurderinger

I arbeidet med kartlegging og aktsomhetsvurderinger har vi hentet ut leverandørliste fra regnskapssystemet for 2023, og tatt utgangspunkt i leverandører hvor det har vært transaksjoner på over kr 50 000. Avgrensningen er for å sette en grense for hva vi fokuserer på, og vurdering av hvor vi kan ha størst påvirkningskraft. Vi har rangert leverandørene for risiko for brudd på menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og korrupsjon ut fra geografi og produktkategorier med støtte i Transparency International Corruption Index og DFØs høyrisikoliste over produktkategorier.

Videre har vi identifisert leverandører som er omfattet av åpenhetsloven og vurdert deres redegjørelser med særlig fokus på leverandører som leverer produkt som inngår i DFØs høyrisikoliste.

Ut fra denne kartleggingen har vi valgt ut noen leverandører og forretningsforbindelser vi har sendt konkrete spørsmål til som omfatter hvordan de arbeider med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Leverandørene er valgt på bakgrunn av bransje med risiko for brudd på lønns- og arbeidsvilkår, eller risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår i sin leverandørkjede.

Vegamot hadde i 2023 samlede transaksjoner med 109 leverandører på til sammen 3.216 MNOK. 3.101 er utbetalt til finansinstitusjoner eller utbyggere av veiprojekt, eksempelvis Statens vegvesen eller fylkeskommuner.

36,810 MNOK er utbetalt til brikkeutstedere for dekning av utstedergodtgjørelse.

Videre er 67,984 MNOK utbetalt til leverandører av teknologitjenester (systemløsninger, skytjenester, drift og vedlikehold av bomstasjoner og lignende). Resterende 10,331 MNOK fordeler seg på 67 leverandører, hvor de største kostnadspostene er innkrevningstjenester, husleie, strøm, juridisk rådgivning og revisjon.

Vegamot har høyeste utbetalinger til finansinstitusjoner eller utbyggere av veiprojekt.

Utbyggere er leverandører eller forretningsforbindelser som blant annet inngår i produktkategorien bygg – og anleggsmaterialer, som har forhøyet risiko for negativ påvirkning i henhold til DFØs høyrisikoliste. De er betydelig innkjøper i Norge og stiller krav som bidrar til å sikre gode arbeidsvilkår, sikre trygge og anstendige arbeidsforhold hos sine entreprenører, leverandører og produsenter av råvarer til drift, vedlikehold og bygging av vei. Den ene leverandøren har gjennom kontroller av lønns- og arbeidsvilkår hos underleverandør identifisert brudd på anstendig arbeidsforhold, samt mulig risiko for brudd på menneskerettigheter knyttet til transportleveranser. De har igangsatt tiltak, med blant annet egenrapporterings skjema, seriositetskontroller, utvidet dokumentasjonsplikt og krav om innføring av strakstiltak.

Den største leverandøren av teknologitjenester har ingen funn som indikerer at deres virksomhet har noen vesentlig negativ påvirkning av menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold, men de har identifisert to risikoområder i sin leverandørkjede: bruk av konfliktmaterialer og geografisk risiko. Underleverandørene dette gjelder blir fulgt opp videre gjennom dialoger, inspeksjoner og revisjoner. Etter å ha satt forbedringsmål lager de individuelle oppfølgingsplaner. De ser det ikke som mulig å fjerne alle risikoer, men de kan arbeide med å redusere dem.

Brikkeutstedere er underlagt åpenhetsloven og andre reguleringer som gjør at Vegamot vurderer risiko for brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold som lav. De har publisert egne redegjørelser som leses og vurderes av Vegamot.

Vegamot vurderer risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos resterende leverandører som lav, basert på en helhetlig vurdering som innebærer blant annet reguleringer de er underlagt, deres forpliktelser til bærekraftig utvikling og policyer og retningslinjer på områder som omhandler respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Vegamots virksomhet er regulert av Veglova, Betalingsforskrift og regelverk fastsatt av Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet. Vegamot har liten eller ingen påvirkningsmulighet for eventuell negativ påvirkning eller risiko for brudd på menneskerettigheter som berører bilistene som passerer bomsystemet. Det er likevel etablert samarbeidsorganer mellom Statens Vegvesen og bompengeselskapene der det vil være naturlig å ta opp slike problemstillinger dersom det skulle oppstå.

Tiltak

Med tanke på faktiske negative funn eller avdekt risiko for negative funn i leverandørkjeden i bransjene nevnt ovenfor, har Vegamot registrert hvilke tiltak disse leverandørene har beskrevet for å jobbe mot å redusere risiko, og vil følge opp resultat av dette gjennom videre arbeid med åpenhetsloven. Grundigere undersøkelser som innebærer dialog med leverandørene det gjelder blir iverksatt om den offentlige informasjonen ikke er tilfredsstillende. Vegamot planlegger å gjennomgå avdekket funn høsten 2024, og gjennomføre tilsvarende aktsomhetsvurdering våren 2025.

Vegamot har to leverandører som holder til i henholdsvis Sverige og Danmark som ikke er underlagt åpenhetsloven, men Vegamot har sendt forespørsel om å få informasjon om de blant annet har policyer som beskriver arbeid for å fremme respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Svar fra disse leverandørene blir fulgt opp på samme måte som Norske leverandører.

Aktsomhetsvurderinger er en dynamisk prosess som er tatt inn i Vegamots aktivitetsplanlegger. De blir revidert årlig, eller oftere ved vesentlige endringer i virksomhetens risikobilde eller ved behov for oppfølging ut fra funn som er gjort. Det jobbes løpende med systematisering av denne prosessen. Det er i tillegg etablert rutiner for oppfølging av leverandører som omfattes av allmenngjøringsforskriften. I tiden som kommer vil Vegamot også jobbe videre med risikovurderinger i egen virksomhet.

Denne redegjørelsen er offentliggjort på Vegamots hjemmesider. Der finnes også Vegamots etiske retningslinjer og seriøsitetsbestemmelser.

Eventuelle spørsmål eller innsynskrav sendes til firmapost@vegamot.no.

Vedtatt av styret i Vegamot AS 19.06.2024

Dokumentet er elektronisk signert.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 5 pages before this page
Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foesatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende